

ORSZÁGOS NÖVÉNYNEMESÍTŐI TANÁCSKOZÁS

Országos növénynemesítői tanácskozásra hívta össze a MÉM és az MTA agrártudományok osztálya a magyar nemesítőket. Az összejövetelel, amelyet húszéves megszokás után, 1977. december 2-án, a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen rendeztek meg, az ország valamennyi növénynemesítő intézménye, összesen mintegy 200 résztvevővel képviseltette magát. Az ülésen megjelent és felszólalt Dr. ROMÁNY PÁL, mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter is.

Dr. SOÓS GÁBOR államtitkár vitaindító előadásában, amelyet nagy számú hozzászólás követett, értékelte a nemesítés helyzetét valamennyi növénynemesítő ágazatban. Ószintén rámutatott arra, hogy a korábban élenjáró magyar növénynemesítés az utóbbi években veszített lendületéből, aminek komoly gazdasági következményei vannak. A múltban jó hírű vetőmaexportunk évek óta stagnál, miközben a vetőmagimport 5 év alatt majdnem háromszorosára növekedett. A külföldi növényfajták részaránya időközben a vetésterület több mint 50 százalékára emelkedett. Sok a „kérészéletű”, 1—2 évig termesztett fajta. Az utántermesztés során egyes fajták indokolatlanul gyors ütemben romlanak le. A kétségtelenül kedvezőtlen helyzet kialakulásáért a gyakorlat elsősorban a hazai növénynemesítést okolja. A hozzászóló nemesítők a kutatás gyenge anyagi ellátottságával, a termesztők nem kielégítő fajtaismeretével és a termesztéstechnológia hiányosságával magyarázzák a hazai fajták indokolatlanul nagymérvű háttérbe szorítását. Egyesek szerint a fajtaelismerés jelenlegi rendszere is hátráltatja az új magyar fajták gyors, széles körű elterjesztését. KURNIK ERNŐ akadémikus (az MTA növénynemesítési bizottságának elnöke) hozzászólásában rámutatott arra, hogy a termésátlagokban mutatkozó igen nagy eltéréseket csak mintegy 25 százalékban lehet a termesztett fajtáknak tulajdonítani; ugyanakkor a termőhely (ökológia) hatása megközelítőleg hasonló nagyságrendű, az agrotechnika pedig 50 százalékban meghatározó. Megfelelő agrotechnika nélkül a fajta semmit sem ér. (Érdekes volna megvizsgálni, hogy a fatermesztésben ezek az arányok hogyan alakulnak.)

Többen felvetették, hogy terméspolitikánkat egyértelműbben kell meghatározni, és időben felül kell vizsgálni, hogy a növénynemesítés alkalmazkodni tudjon a változó kívánalmakhoz.

Dr. SOÓS GÁBOR rámutatott arra, hogy a növénynemesítés anyagi ellátottságának javítására az elkövetkező években sem lesz mód. A nemesítésnek ezért kiegészítő finanszírozási lehetőségeket kell keresni. Szorgalmazni kell a vertikális társulásokat a nemesítők, a szaporítóanyag-termelők és a felhasználók között. Jelenleg hazánkban az integráció három formájával találkozhatunk: a nemesítés vagy integrálódott a feldolgozóiparban, vagy a feldolgozóipar koordinálja, vagy pedig a kereskedelmi szervezetben integrálódott. (Az erdőgazdálkodás területén a FAGOK, ill. vállalati szerződéses kapcsolatok hasonló előnyöket nyújthatnak.)

A tanácskozás külön érdekessége, hogy országos fórum előtt valószínű először alkalommal szerepelt az erdészeti nemesítés a növénynemesítők egyenrangú partnereként. Dr. SOÓS GÁBOR sem feledkezett meg előadásában az erde-

szeti nemesítés méltatásáról, és a hozzászólók között PALOTÁS FERENC és MÁTYÁS CSABA kaptak lehetőséget a nyár-, ill. fenyőnemesítés helyzetének ismertetésére.

A tanácskozáson kifejezésre jutott, hogy kormányzatunk változatlanul nagy jelentőséget tulajdonít a növénynemesítésnek, és az elért eredményeket hajlandó erkölcsileg és anyagilag is elismerni. A magyar nemesítőknek viszont a nemzetközi „mezőnyben” kell bebizonyítaniuk, hogy a jövőben is képesek olyan, nagy hozamú fajtákat előállítani, amelyek megfelelnek a gépesítés igényeinek, ellenállóképesek és a feldolgozóipar számára is kedvező tulajdonságokkal rendelkeznek. Valljuk be, nem kis feladat.

Mátyás Csaba

A **furfurol** növényi nyersanyagból előállítható, rendkívül sokoldalúan használható vegyi anyag. Felhasználhatóságát a kimagaslóan jó és szelektív oldószer-tulajdonságai és kémiai reakcióképessége adja. Legfontosabb alkalmazási területe az ásványolajipar, közelebbről a kenőolajgyártás. Másik fontos alkalmazási területe a fenol bázisú, hőre keményedő műgyanták előállítása, itt a furfurol előnyösebb a formaldehiddel szemben. Sok esetben felhasználható a furfurol konzerváló- és fertőtlenítőszerként is formaldehid helyett. Nagy jelentőséget kapott az USA-ban röviddel a második világháború után a nyílgyártás kiindulási anyagaként. Ugyanitt fejlesztették ki az öntészetben hasznosítható kötőanyag előállítását is.

(FAFELDOLGOZÓ IPARI SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ, 1977. IV.)

Szilfavészben elhalt fából faragott szobrot az iowabeli Cedar Fallsban JOHN FAUST, a vészben világszerte elpusztult szilek emlékére. Hasonló javaslatokkal foglalkoznak az angol környezetvédelmi minisztériumban is, a londoni királyi parkban kívánna szilfaemlékszobrot állítani (THE TIMES, 1978. III. 17.). A szilek tömeges pusztulását már a harmincas években észlelték (Róth Gy., 1935.) és okozójául a *Graphium ulmi* Schw. gombát ismerték fel. A baden-würtenbergi erdészeti kísérleti és kutatóintézetnek erdővédelmi osztályán készült tanulmányból értesültünk, hogy „világszerte elsőnek” a hetvenes évek elején ismerték fel a most *Ceratocystis ulmi*-nak nevezett kórokozót. Sikerült ennek rendkívül virulens fajtáját kitenyészteni. Így a vész okozója már többszörösen ismert, de az ellene való védekezés még megoldatlan. A vésszel szemben ellenálló klónok kitenyészítése biztat némi reménnyel (AFZt 1978. 14.). A hollandok foglalkoznak vele Wageningben. Különböző F-2 hibrideket állítottak elé, de a klónok gyakorlati alkalmazása terén még óvatosságra intenek.

(AFZt 1977. 40. Ref.: Jérôme R.)